

ת"פ 41697/10/13 - מדינת ישראל נגד שמעון צבר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 41697-10-13 מדינת ישראל נ' צבר

22 יוני 2014

לפני השופט יעקב שפסר

מדינת ישראל

המאשימה:

נגד

שמעון צבר

הנאשם:

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד ליאת מנור והמתמחות טל שובל ומירית פרישמן

הנאשם ובא כוחו עו"ד מנשה סלטון

הכרעת דין

על יסוד הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן הנני מרשעו במיוחס לו בו, היינו 44 עבירות של גניבה בידי מורשה (לפי סעיף 383(א)(2) לחוק העונשין תשל"ז-1977 ביחד עם סעיף 393(2) לחוק הנ"ל), 44 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (לפי סעיף 415 לחוק הנ"ל), השמטת הכנסה מתוך דוח שנערך על פי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] התשכ"א-1961 בכוונה להתחמק ממס, (4 עבירות לפי סעיף 220(1) לפקודה הנ"ל), 5 עבירות של ניהול פנקסי חשבונות ורישומים כוזבים עבירות (לפי סעיף 220(4) לפקודה), 5 עבירות של מרמה עורמה ותחבולה בכוונה להתחמק ממס (לפי סעיף 220(5) לפקודה הנ"ל).

עמוד 1

גזר דין

1. הנאשם הורשע עפ"י הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, ב-44 עבירות של גניבה בידי מורשה (לפי סעיף 383(א)(2) לחוק העונשין תשל"ז-1977 ביחד עם סעיף 393(2) לחוק הנ"ל), 44 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות (לפי סעיף 415 לחוק הנ"ל), השמטת הכנסה מתוך דוח שנערך על פי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] התשכ"א-1961 בכוונה להתחמק ממס, (4 עבירות לפי סעיף 220(1) לפקודה הנ"ל), 5 עבירות של ניהול פנקסי חשבונות ורישומים כוזבים עבירות (לפי סעיף 220(4) לפקודה), ו-5 עבירות של מרמה עורמה ותחבולה בכוונה להתחמק ממס (לפי סעיף 220(5) לפקודה הנ"ל).

הודאתו של הנאשם באה במסגרת הסדר טיעון שנכרת בין הצדדים בעקבות הליך גישורי ובטרם נשמעו הראיות בתיק, ובמסגרתו הגיעו הצדדים אף לעונש מוסכם מוצע בן 8 שנות מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננים.

2. בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן הנושא בחובו 45 אישומים בגין עבירות שבוצעו בין השנים 2006-2011, שכנע הנאשם - עו"ד ותיק במקצועו, במצגי שווא ובכזב, 44 אנשים שונים לכל הפחות (להלן: המתלוננים), שנמנו בין לקוחותיו, קרובי משפחתו, חבריו ומכריו, מרביתם אנשים מבוגרים ופנסיונרים, להפקיד בידיו כספים לצורך השקעה תמורת תשואה גבוהה, ולהלוות לו כספים לצורך השקעה תמורת תשואה גבוהה, והכל בכוונה להונות אותם, לקבל מהם במרמה את כספם, ולגנוב מהם סכומי כסף רבים.

המתלוננים מסרו את כספם לנאשם, בשל המצגים הכוזבים, תוך שהוא מנצל את אמונם בו, בהיותו עורך דינם או בן משפחתם או מכרם, כשסך הכספים שקיבל הנאשם לידיו במרמה עמד על 39,409,748 ₪. לאחר שהוחזר חלק קטן בלבד מהסכום, אף זאת למספר מצומצם של מתלוננים ונוכח העובדה כי על חלק מהגניבה חלה התיישנות, עמד היקף הגניבה על סך של 20,399,615 ₪.

שיטת הפעולה בה נקט הנאשם היה מסוג המכונה הונאת פונזי (**Ponzi Scheme**), במסגרתה הבטיח הנאשם למשקיעים תשואות גבוהות בפרק זמן קצר, ואולם בפועל לא השקיע כלל את הכספים באפיקי ההשקעה להם התחייב הנאשם, אלא שלח את ידו בכספים אלה לשימושו האישי, או לשימושם של אחרים מטעמו. כספי ההשקעה שהוצגו כפירות ההשקעה שולמו למעשה מכספם של משקיעים אחרים ולא היו אלא החזר חלקי של הקרן.

נוכח ההיקף העצום של הכספים שנתקבלו על ידי הנאשם במרמה מהמתלוננים, המספר הרב של המתלוננים, גילם המבוגר של מרביתם, השיטתיות והתחכום במעשי המרמה, ניצול האמון שנתנו המתלוננים בנאשם שהיה עורך דינם ומשך תקופה בה פעל הנאשם, הורשע הנאשם במעשי מרמה שנעברו בניסבות מחמירות.

כתוצאה מקבלת הכספים במרמה מהמתלוננים, נוצר אצל הנאשם מקור הכנסה לא חוקי בסך של למעלה מ - 20 מליון ₪, וכן ניהל פנקסי חשבונות כוזבים ולא דיווח לפקיד השומה על הכנסותיו.

3. ב"כ המאשימה פירטה את השיקולים שעמדו בבסיס ההסדר. באשר לשיקולי החומרה, הרי שהובאה על ידי המאשימה בחשבון, משך התקופה בה פעל הנאשם, כחמש שנים ולפיכך אין המדובר במעידה חד פעמית אלא ב"עסק שלם" כהגדרתה, של קבלת כספים במרמה מאנשים תמימים. כן ציינה את השיטתיות בה פעל הנאשם כשנסיבות המקרה שבפנינו מלמדות על כך שהנאשם ניהל משך תקופה ארוכה מעין בנק פרטי באמצעות מארג של מעשי שווא ומעשי מרמה, חוט מקשר בכל האישומים של הצגת מצגים כוזבים, מצגי השקעה כוזבים, מצגי תשואה כוזבים ומצגי ערבויות בנקאיות כוזבים. פעילותו של הנאשם היתה שיטתית ומתוחכמת. הנאשם זיהה את האפשרות לעשות רווח על ידי פיתויים של אנשים רבים ביניהם לקוחותיו אשר לגביהם התוודע למצבם הכלכלי במסגרת ייצוגם בתיקים בדיני משפחה, ובמסגרת חוזים שערך למתלוננים ובמסגרתם שיכנעם להשקיע בידיו כספים בטענה שהשקעה זו תניב להם תשואה גבוהה בשוק. מספר לא קטן של מתלוננים שניסה לקבל את כספם בחזרה מהנאשם לא הצליחו לקבלם בחזרה. הנאשם היה משכנע באמתלות שונות את המתלוננים להותיר בידיו את כספם והמשיך להחזיק בכספים לשימוש שלו. יתרה מכך, הוא אף שיכנע במרמה חלק מהמתלוננים להוסיף על סכומים אלה סכומים נוספים שאף הם לא הושקעו על ידו, ואף בהם שלח יד לשימוש הפרטי. כן ציינה ב"כ המאשימה את כמות הקורבנות ומיהותם. מדובר ב-44 נפגעי עבירה וב"עוקץ" סידרתי של פגיעה מצד הנאשם בעיקר באנשים הקרובים לו ביותר. ניצול חבריו, בני משפחתו, אנשים מבוגרים שהיו לקוחותיו וסמכו עליו בתור עורך דינם, ולכן מסרו לו את כספם. אותם מתלוננים נותרו חסרי כל. מרביתם הינם אנשים קשי יום שרוקנו בלחץ הנאשם את קופות הגמל שלהם וחסכוניותיהם, מכרו נכסים, הפקידו בידיו ירושות שקיבלו, וכן לקחו הלוואות בכדי להשקיע אצלו כספים, וכל זאת כאשר הנאשם מייצג אותם והם סומכים עליו בצורה מוחלטת. עוד ציינה כי חלק מהעבירות בהן הודה הנאשם בוצעו במסגרת תפקידו כעורך דין. הנאשם השתמש באמון והמעמד המוכנה לו כעו"ד, ופגע בפעולותיו פגיעה קשה בשמם הטוב של עורכי הדין וניצל לשם קידום תחבולותיו את יחסי האמון הניתנים לעורכי דין. אמון הציבור הינו נדבך מהותי בעבודת עורך הדין, ובפגיעתו של הנאשם בנדבך זה פגע הוא אף בציבור עורכי הדין הפועלים בנאמנות וביושרה לטובת לקוחותיהם. תאוות הבצע והיקפי הסכומים האדירים בהם מדובר מהווים אף הם שיקול לחומרה, כשביצוע העבירות לא בוצע על ידי הנאשם בשל מצוקה כלכלית אלא מתוך רדיפת בצע וממון. ב"כ המאשימה הזכירה כי מרבית הכספים לא הוחזרו למתלוננים.

אל מול האמור ציינה ב"כ המאשימה לקולא, את מרכיב אפקטיביות הענישה. בשל טעות בשיקול הדעת לא היה עצור הנאשם עד תום ההליכים מהשלב הראשון למרות שראוי היה להיעצר, ועל כן יש בהסדר הטיעון כדי לקדם את כניסתו של הנאשם למאסר בהקדם האפשרי לתחילת ריצוי עונשו. כן הובאו בחשבון קבלת האחריות על ידי הנאשם ונכונותו להודות בעבירות כתב האישום, עוד בטרם העיד העד הראשון בתיק. גם גילו של הנאשם, 66 שנים, עברו הפלילי הנקי ומצב בריאותו הובאו בחשבון כנסיבות מקלות לעונש. וכן הובאו בחשבון הרצון להמנע מעגמת

נפש נוספת למתלוננים נפגעי העבירות, רובם מבוגרים קשי יום והצורך בהעדתם וההשפעה הפיזית והנפשית עליהם הצפויה מכך. כמובן הובאו בחשבון שיקול ההתיישנות של חלק מהעבירות, וחסכון בזמן שיפוטי. בנסיבות אלה ביקשה לאמץ את הסדר הטיעון שהוצג.

4. ב"כ הנאשם ביקש אף הוא לכבד את הסדר הטיעון. בדבריו ציין כי הסדר הטיעון הושג לאחר הליך של גישור כשהסיבה העיקרית היתה למעשה קשיים ראייתיים ותיקונים מהותיים שבוצעו בכתב האישום, לרבות הורדת סך של כ - 16 מליון ₪ ממנו אשר הושב למתלוננים הרבים. לדבריו חלק מהמתלוננים אף הרוויחו רווח רב מההחזרים של הנאשם.

ב"כ הנאשם הדגיש כי היתה למעשה מערכת פיננסית ארוכת טווח במהלכה נטל הנאשם כספים מחד, אך דאג גם להשיב כספים. בנקודת זמן מסוימת איבד הוא שליטה, ואז למעשה החל להתגלגל "כדור שלג" עד שלא הצליח להחזיר את הכספים. מדובר במערכת שהחלה החל משנת 78 למעשה כמעט עד שנת 2010 ולו רצה הנאשם היה לעקוץ עוקץ "כמקובל" הרי זה לא היה נמשך תקופה כל כך ארוכה ולא היה מחזיר כספים למתלוננים רבים.

ב"כ הנאשם ציין את היותו של מרשו, אדם נורמטיבי לחלוטין שבמשך 39 שנות פעילותו כעורך דין, פעל רבות עבור לקוחותיו, הגיע להישגים רבים ולתקדימים רבים במערכת המשפט. בדבריו ציין כי המדובר ביום עצוב בו נאשם ברמתו האינטלקטואלית והפיננסית עומד היום לדין על מעשים שעשה ואולם נטל למעשה אחריות מלאה על מעשיו כבר בשלב החקירה. כן הזכיר את הקושי של הכניסה למאסר של נאשם בגילו של הנאשם דנן, לאחר היותו משוחרר ללא תנאים מגבילים, כשמטה לחמו נגדע, לא משמש ולא יוכל עוד לשמש כעו"ד, וישתחרר מבית הסוהר בגיל מבוגר מאוד מחוסר פרנסה. עוד ציין את הפגיעה הקשה בשמו של הנאשם נוכח סיקור תקשורת של הפרשה באמצעי התקשורת והיותו נתון לפניות רבות ואיומים קשים מצד נושים שביקשו את כספם. בנסיבות אלה טען, הסדר הטיעון מאוזן ועל כן ביקש אף הוא להיעתר לו.

5. בדברו האחרון דיבר הנאשם בהתרגשות רבה וניכר כי דבריו נאמרים מעומקא דליבא. בדבריו ציין כי עומד הוא בוש ונכלם כשמולו ניצב שבר גדול ואיום של המתלוננים. הנאשם תיאר את קורות חייו, לימודי משפטים באוניברסיטה העברית במסגרת העתודה האקדמית והיותו עורך דין מזה 39 שנה.

הנאשם תיאר כי חייו וחיי משפחתו קרסו ונשברו, וקריסתו השפיעה קשות גם על המתלוננים. סבלו וצרותיו הם כאין וכאפס לעומת הסבל והנזק שנגרם למתלוננים והוא לוקח אחריות מלאה על מעשיו ושיאיותיו ומצר עליהם מאוד. הנאשם תיאר כי אין לו מנוח לא ביום ולא בלילה והוא כלוא בתוך מצפונו כשמצפונו מכה בו ורודף אותו. לדבריו אמנם נלקחת חירותו, ואולם מצפונו ימשיך לייסרו ולהעיק עליו גם בבית הכלא. בדבריו ציין עוד את קריסתו הכלכלית והיותו נותר חסר כל, כשמזה ארבע שנים נע ונד הוא בין קרובי משפחתו, ללא עבודה, ללא פנסיה, ללא בית וחסרי כל, הוא ורעייתו, החיים מנדבות של אנשים טובים. כן פירט את מצבו הבריאותי הקשה, כשנותר לבדו ממש עזוב לגורלו, ללא חבר אחד מעשרות שהיו לו. לסיום דבריו ביקש "בדחילו ורחימו ובפנים כבושות מבושה" את סליחתם של המתלוננים.

6. הואיל והצדדים הגיעו לידי הסכם מוסכם לעניין העונש, אין צורך לפרט את שיקולי הענישה ומתחמיה בהתאם לתיקון 113 לחוק. יחד עם זאת אציין, כי מעיון בפסקי הדין שהוצגו עולה, כי העונש המוצע אכן מצוי במתחם הענישה המקובל לעבירות מסוג זה, אף אם ברף תחתון בו.

כך למשל בע"פ 7090/06 **אמנון פרידמן נ' מדינת ישראל** (16.10.07) אישר בית המשפט העליון עונש של 6 שנות מאסר לעו"ד שביצע משך 6 שנים מעשי מרמה כנגד לקוחותיו. בכתב האישום הנ"ל היו 19 אישומים בלבד, והיקפו היה נמוך משמעותית מעניינו.

בע"פ 72/11 **אליהו חפץ נ' מדינת ישראל** (21.9.11), הועמד עונשו של נאשם אשר הולך שולל את לקוחותיו בהיקף מרמה של 15 מליון ₪ (לאחר החזר יתרה) ל-12 שנות מאסר.

בדנ"פ 2334/09 **ישראל פרי נ' מדינת ישראל** (23.5.11), אושר עונש של 10 שנות מאסר בגין עבירות שבוצעו על ידי המערער ששלחו ידם בפרמיות ביטוח שהגיעו לאלפי מתלוננים מכח האמנה על בטחון סוציאלי שבין גרמניה לישראל, בהיקף גניבה של כ- 320 מליון מרק.

בע"פ 2037/05 **ידין מכנס נ' מדינת ישראל** (28.11.07), הועמד עונשו של מערער, אף הוא עו"ד במקצועו שהתמנה להיות מנהל עזבון שהורשע בגניבה בידי מורשה, בסכום של למעלה מ-11 מליון ₪ כלפי מתלוננת בת 8 שנים שבעזבון לטובתה מעל, על 5.5 שנות מאסר. יצוין כי באותו עניין המדובר היה בעבירה אחת של גניבה בידי מורשה כלפי מתלוננת אחת.

ראוי לציון אף את פסק הדין בת.פ. (מח' חי') 31959-06-12 **מדינת ישראל נ' חוסאם מוחסן** (20.11.13), בו נדון נאשם, עו"ד במקצועו, בגין 7 אישומים, 6 מתוכם כנגד לקוחותיו מהם גנב סך של 714,300 ₪ וניסה לגנוב עוד כ- 200,000 ₪, והשביעי בגין עבירות מס, בין השמטת הכנסות בסך של 695,000 ₪, ל- 7 שנות מאסר בפועל.

כן ראוי לאזכור פסק הדין בת.פ. (מח' ת"א) 44540-06-12 **מדינת ישראל נ' ערן מזרחי** (4.7.13), בו נגזרו על נאשם שהודה ב- 84 עבירות של גניבה בידי מורשה, למעלה מ-100 עבירות של קבלת דבר במירמה בנסיבות מחמירות ובעבירות שעניינן הלבנת הון, בהיקף כולל של 47,600,000 ₪ ל-12 שנות מאסר בפועל,

לאור המפורט נראה, כי עניינו החובק 45 אישומים, היקף גניבה בפועל מצד עו"ד כלפי למעלה מ-40 מתלוננים שהם לקוחותיו ומכריו, בהיקף של למעלה מ-20 מליון ₪, על פני תקופה ממושכת, מצוי בתוך מתחם הענישה המקובל בפסיקת בתי המשפט השונים, ולכשעצמי סבורני, כי מצוי הוא ברף הנמוך שבמסגרת מתחם הענישה.

7. שיקולי הצדדים, לחומרה ולקולא בהגעתם להסדר הטיעון המוצע, פורטו בהרחבה בתחילת גזר הדין, ונראה לי כי אכן הובאו בחשבון מכלול השיקולים הנצרכים לעניין. יוזכר כי הכלל הוא כיבוד עתירת צדדים בהסדר טיעון, אלא אם העונש המוצע מפר את האיזון שבין טובת ההנאה שמקבל הנאשם לבין האינטרס הציבורי וחורגבמידהמשמעותיתמהעונשהיה נגזרעליואלמלאההסדרהטיעון. כאמור איני סבור שזה המצב, ועל אף העובדה כי העונש מצוי ברף התחתון יחסית של מתחם הענישה, הוא אינו סוטה ממנו באופן המצדיק התערבותי בו.

8. בנסיבות אלה החלטתי לאמץ את הסדר הטיעון והנני גוזר איפוא את דינו של הנאשם כדלקמן:

א. 10 שנות מאסר בפועל, מתוכם 8 שנים יהיו לריצוי בפועל והיתרה תהא על תנאי, והתנאי הוא שלא יעבור משך 3 שנים משחרורו, אחת העבירות בהן הורשע. מתוך תקופת המאסר ינוכו ימי מעצר אותם ריצה במסגרת תיק זה (17.3.11 ועד 27.3.11).

ב. פיצוי לכל אחד מהמתלוננים נושא כתב האישום המתוקן, בגובה סכום הגניבה שנלקח מכל אחד מהם עפ"י המפורט בפרטי האישום שבכתב האישום המתוקן, ובלבד שהסכום בגין כל מתלונן אינו עולה על סך של 258,000 ₪. במקרה בו סכום הגניבה עולה על הסכום האמור, יושב על ידי הנאשם לאותו מתלונן סך של 258,000 ₪.

ג. ככל שישולם חלק בלבד מן הפיצוי, תינתן עדיפות להשבתו בהתאם לגילם של המתלוננים, היינו ככל שגיל המתלונן מבוגר יותר, כך יקבל החזר בעדיפות מוקדמת יותר.

בהתאם למסוכם בין הצדדים יתייצב הנאשם לריצוי עונש המאסר בפועל שהושת עליו, ביום 26.6.14 לא יאוחר מהשעה 08:00 במתחם כלא הדרים, כשבידו תעודה מזהה וכן עותק מגזר דין זה. הערביות שהיו בתוקפן עד היום יוותרו בעינם עד התייצבותו של הנאשם למאסר.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתן והודע היום כ"ד סיוון תשע"ד, 22/06/2014 במעמד הנוכחים.

יעקב שפסר, שופט

הוקלדעלידיליאתעדי